

Beszámoló jelentés a Jósa András Megyei Hatókörű Városi Múzeum és tagintézményei (Sóstói Múzeumfalu, Kállay Gyűjtemény) 2015. évi munkájáról

Bene János

Bevezetés

A 2015. évi munkánkról szóló beszámoló elején ismét azt kell megállapítanunk, hogy múzeumunk sorsa még ebben az esztendőben is „mozgásban volt.” A korábbi évek átszervezéseivel a múzeumügy sorsa lassan rendeződött, 2013. január 1-jétől a Jósa András Múzeum mint megyei hatókörű városi múzeum a Kállay Gyűjteménnyel és a Sóstói Múzeumfaluvál mint tagintézményeivel Nyíregyháza Megyei Jogú Város fenntartásába került.

A 2015. év változásaihoz tartozik, hogy az Országgyűlés 2015. június 9-én elfogadott LXXV. törvényével a megyei hatókörű városi múzeumok feladatának ellátását szolgáló állami tulajdonú vagyontárgyak 2015. július 1-jével ingyenesen önkormányzati tulajdonba kerültek. Az átadás érintette az ingó- és ingatlanvagyon, de nem érintette a műtárgyállományt, mely továbbra is állami tulajdon.

2015-ben viszont a gazdálkodásunkban történt – mondhatnánk – végzetes változás: az előző évi kormánydöntésnek megfelelően a fenntartó 2015. április 1-jével megszüntette az önálló gazdasági hivatal, amelynek munkáját és munkatársait az újonnan megszervezett Kulturális és Egészségügyi Gazdasági Szolgáltató Intézménybe (KEGSZI) helyezte át. Létszámunk így 65-ről 59 főre csökkent, s azt is megállapíthatjuk, hogy a munka nemhogy hatékonyabbá vált volna, hanem lassabb, nehezebb lett. Ezt a fenntartó önkormányzat is érzékelte, mert október 1-jével újabb változás történt: a megszüntetett KEGSZI-től a KÖZIM-hez, a Középfokú Köznevelési Intézményeket Működtető Központhoz került át a gazdasági tevékenység. Továbbra is probléma azonban, hogy a múzeumi szervezet széleskörű munkáját – a régészeti ásatásoktól, a műtárgygyűjtésen, a restauráláson át a Sóstói Múzeumfalu 10 hektáros területének, s mintegy 100 népi építészeti műtárgyának fenntartásáig, működtetéséig – nem hatékony úgy működtetni, hogy a múzeum egy munkatársa egész nap az intézmény és a gazdasági hivatal között ingázik, vagy éppen egy régebbi számla kikeresése miatt a hivatal dolgozóinak kell átjárniuk.

Mindezekről függetlenül, sőt ezek ellenére a 2015. esztendőre még inkább igazak azok a tények, hogy a múzeum teljesítette a tőle elvártakat. Ma már a megyei és városi kulturális élet megkerülhetetlen eleme a Jósa András Múzeum, a Sóstói Múzeumfalu és a Kállay Gyűjtemény. Ott vagyunk a köztudatban, igyekszünk a XXI. századi múzeumokkal szembeni elvárásoknak megfelelni, a közönséget színvonalasan kiszolgálni, terveinket teljesíteni.

Rendezvényeinket munkatervünknek megfelelően megtartottuk, az aktuális eseményekhez kapcsolódóan a munkaterven felül is megmutattuk magunkat, gyűjteményeinket.

Január 22-én a nyertes TIOP pályázat záró eseményeként átadtuk a 160 m²-es új, akadálymentes tantárgyraktárunkat. A 82 millió 175 805 forintos támogatás felhasználásával olyan tanulmányi raktárakat, oktatótereket és virtuális pontokat alakítottunk ki, melyek bemutató raktárként a múzeum gyűjteményeinek segítségével az új NAT műveltségi területekhez kapcsolódó tantárgyak ismeretanyagát illusztrálják és bővítik; akadálymentes és illeszkedik az intézményfejlesztési stratégiánkhoz, valamint támogatja múzeumpedagógiai terveinket. Egyúttal lehetővé teszi a kreatív iparágakhoz kapcsolódó kompetenciafejlesztő foglalkozások sikeres megvalósítását a közoktatásban résztvevők, valamint az egész életen át tartó tanulás jegyében a felnőttek számára.

A Piktotárban, Helyi értéktárban és Ereklýtárban 75 m² területen összesen 70 főt befogadó tanulmányi raktárakat alakítottunk ki. A műtárgyakat korszerű állományvédelmi eszközrendszert alkalmazva helyeztük el, modern QR-kód leolvasó rendszert tartalmazó információs környezetet alakítottunk ki a háttéradatok közvetítéséhez. 30 fős iskolás és 15 fő óvodás csoportok egyidejű foglalkoztatására alkalmas kreatív tanműhelyt, illetve kreatív kuckót hoztunk létre 50 m² alapterületen. A különböző korcsoportok elhelyezéséhez az életkoruknak megfelelő bútorzatot szereztünk be. Biztonságos, jogtisztas és fenntartható szoftvereket működtetünk, a gyermekek által könnyen megtanulható, korszerű felhasználói felületekkel. A kialakított 6 db virtuális ponton játékos tanulást biztosítva segítjük a helyi, egyedi, digitalizált kulturális javakhoz a hozzáférést. A múzeumpedagógiai célcsoportok igényeihez illeszkedően infokommunikációs akadálymentesítéssel valósítottuk meg egyedi látogatóirányítási és tájékoztatási rendszerünket.

Február 27-én Mozaikok Nyíregyháza XX. századi történelméből címmel a Periférián Alapítvánnyal közösen szerveztünk konferenciát, melynek előadói Bene János, dr. Takács Péter és dr. Lupkovics György voltak.

Március 15-én egész napos, jó hangulatú rendezvényen emlékeztünk meg a forradalom és a szabadságharc évfordulójáról. Közel ezer vendégünk volt.

Május 2-án kiállításmegnyitóval és szablyavívó bemutatóval köszöntöttük a Magyar Kard napját.

Május 7-én dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke tartott előadást a múzeumban a honvédség szerepéről és fontosságáról a mai magyar társadalomban. Az előadás témája olyan vonzó volt, hogy pótszékeket kellett igénybe vennünk.

Május 9-én mindhárom intézményünk részt vett a Városonapon a Kossuth téren, ahol Tirpák életkép – Tirpák tanoda címmel foglalkozásokra vártuk a városlakókat.

Május 16-án a Múzeumi Világnap tiszteletére Mesélő paloták címmel interaktív kultúrtörténeti sétákat vezettünk a Jósza András Múzeumban és a Nyírvíz palotában, a pincétől a padlásig.

Május 22-én a Kis városvédők vetélkedőjének döntőjét rendeztük meg a múzeumban.

Május 29–30-án a Magyar Régészet Napját tartottuk meg a múzeumban és a Sóstói Múzeumfaluban: előadások a régész, a restaurátor munkájáról, műhely- és raktárlátogatás, Nyires (Árpád-kori) falu bejárása, kerítésfonás, miniatűr kerámiaedények készítése, Árpád-korra jellemző ételek kóstolása stb. szerepelt a programban.

Május 31-én Múzeumi belvárosi gyermeknapot rendeztünk.

Június 20-án közel négyezer látogatóval megtartottuk a Múzeumok Éjszakáját a Jósza András Múzeumban és a Kállay Gyűjteményben.

Két napra rá a Sóstói Múzeumfalú is megtartotta a Szent Iván éjt a Kormorán együttessel.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város nyári napközis táborainak egyik helyszínéül 2 turnusban (június 16–19. és június 22–26.), 11 csoportban fogadtunk gyermekeket a Sóstói Múzeumfaluban. Kísérletként mi magunk is szerveztünk nyári napközis tábor az Árpád-kori faluban. Június 13–17. között pedig – hosszú évek óta először – ismét tábor szerveztünk a Jósza András Múzeumban.

Augusztus 22–23-án nagy sikerrel zajlott le a XIV. Nyíregyházi Huszártalálkozó a múzeumban és a Sóstói Múzeumfaluban. A rendezvény ünnepi szónoka dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke volt.

Augusztus 29-én nem várt nagyszámú közönség előtt lépett színpadra Balczó András többszörös olimpiai és világbajnok öttusázó, Nyíregyházáról indult sportoló: Mi végre vagyunk a világon? című előadásával.

Augusztus 19–24-én részt vettünk a VI. Kolozsvári Magyar Napokon. A nyíregyházi sátornak szokás szerint nagy látogatottsága volt.

Szeptember 19–20-án programokkal vettünk részt a Kulturális Örökség Napjain.

Szeptember 30-án a Kállay Gyűjteménnyel együtt megtartottuk a Magyar Népmese napját. A Sóstói Múzeumfalú háromnapos népmesefolyammal emlékezett Benedek Elekre és munkásságára.

Október 9-én a romániai és magyarországi PhD hallgatók bemutatkozásának elősegítésére rendeztünk konferenciát a múzeumban, melynek levezető elnöke dr. Németh Péter ny. megyei múzeumigazgató volt.

Az október 12-ével kezdődő hét Krúdyról szól. A tantárgyaktárban Krúdy és kora kiállítását rendeztünk, városunk kérésére önálló sátorral vettünk részt a Városháza előtti forgatagban, vetélkedőkkel, kvízzjátékokkal készültünk. E bemutatkozásban részt vett a Kállay Gyűjtemény is. A múzeumban két előadás hangzott el Krúdyról: október 12-én a Múzeumbaráti Kör ülésén dr. Pethő József, 14-én dr. Saly Noémi, a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum munkatársa elevenítette fel Krúdy varázslatos világát. A nagyon rosszra forduló időjárás elmosta a hét méltó befejezését: szombaton alig néhány ember látogatta meg sátrunkat, a Krúdy-kvíz díjkiosztóján sem jelentek meg még azok sem, akik délelőtt kitöltötték a játékszelvényeket. A kulturális osztállyal közösen levontuk a konzekvenciát, a jövőben az ilyen rendezvényeket zárt helyen kell tartanunk. Nagyon sok munkát fektettünk ebbe a rendezvénybe, de az időjárás nagy úr!

Október 12-én tartottuk meg a hagyományos múzeumpedagógiai évnitónkat, ahol átadtuk a 2012-ben általunk alapított Múzeumbarát iskola és Múzeumbarát pedagógus díjakat. A Múzeumbarát iskola díját 2015-ben a Kölcsey Ferenc Gimnázium kapta, az Év Múzeumbarát pedagógusa Laskai Miklós, a Szent Imre Katolikus Gimnázium Kollégiuma tanára lett.

Október 16-án a Városházán ünnepélyes keretek között mutattuk be a porcsalmai ezüstkincset (1111 darab, főleg XVII. századi ezüstpénz), a becsületes megtalálónak, a porcsalmai közmunkásoknak a találói jutalmat dr. Puskás Imre, a Miniszterelnökség államtitkára adta át.

Október végén a nyíregyházi általános iskolákkal közösen emlékeztünk meg az 1956-os forradalomról és szabadságharcról.

Október 30-án kollégáinkkal közösen gyújtottunk gyertyát dr. Jósa András, dr. Csallány Dezső és dr. Dienes István múzeumigazgatók sírján.

November 10-én „Az értéktár mozgalom és a megyei értéktár népszerűsítése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében” c. projektben a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei értékek tára záróprojektjét tartottuk a múzeumban. Vendégünk volt V. Németh Zsolt, a Földművelésügyi Minisztérium államtitkára. E projekt keretében készítettünk egy kiadványt Csutkai Csaba fotóművésszel: Házadba léphetek... címmel, mely 17 szatmári középkori templomot mutat be. A kötet bemutatóját is a múzeumban tartottuk meg november 19-én.

December 1-jén hagyományainkhoz híven megtartottuk a Jósa András Múzeum napját a Városházán, ahol dr. Szabó S., Madár X., Laskayné Szőlősi K., dr. Dámné dr. Rác M., Bene J., Pintye G. és Tompa Gy. tartott előadást a 2015. évi gyarapodásokról, s átadtuk Halászi Aladár tanár-költőnek az Önzetlen Adományozó díjat.

A gyarapodások közül kiemelendő – a porcsalmi leleten túl – dr. Futaky István volt göttingeni egyetemi professzor mintegy 1200 kötetes könyvtára, melyet özvegye a múzeumnak adományozott, illetve a Bergisch-Gladbachban élt, egykor Nyíregyházán alkotott Ősz Dénes festőművész hagyatéka, melyet leánya, Ősz Ilona adományozott múzeumunknak.

December 4-én a nyíregyházi Rotary Klubbal közösen nagyszabású Rotary Mikulást rendeztünk a múzeumban.

November 29-től december 20-ig (vasárnaptól vasárnapig) minden nap 9 és 12, valamint 16 és 19 óra között a Kossuth téren felállított faházban, az adventi forgatag keretében Múzeumok Karácsonyára vártuk az érdeklődő gyermekeket, felnőtteket. E programból mindhárom intézmény dolgozóinak aktívan kivették részüket: a három hét alatt több mint 2000 látogatónk volt, akik jó kedvvel készítették Mikulás napi és karácsonyi díszeket, meglepetéseket.

2015-ben összesen 20 időszaki kiállítást nyitottunk meg a Jósa András Múzeum épületében. E kiállítások az alábbiak: Lengyelországi I. világháborús emlékek, Rákosi börtönei (a hódmezővásárhelyi Emlékpont vendégkiállítása, a kommunista diktatúra áldozatainak emléknapjára), A cifra pitvartól a cifraszúrig (a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népművészete kötet legszebb tárgyai), „Föl a zászlóval magasra!” (március 15. tiszteletére), A magyar kard (a Hadtörténeti Múzeummal közös kiállítás), Dohányszelencék Iserlohnból (Nyíregyháza Városnapja és a testvérvárosi kapcsolatok felvételének 25. évfordulója tiszteletére), Nyírségi irodalmi gyűjtemény (egyfajta megyei irodalmi Pantheon).

A Múzeumok Éjszakájára nagy sikerű kiállításokat nyitottunk: Az orvos rendel, a természet gyógyít, Aere perennius (közösen a Semmelweis Orvostörténeti Múzeummal), Balczó Edit kerámiái, illetve A külön festő – Szikora Tamás emlékkiállítás.

A Vidor Fesztivál alkalmából nyílt meg A magyar aktivizmus rajzművészete (az Antal-Lusztig Gyűjtemény válogatása), valamint Spányi és az Ősz család kiállítása.

Októberben Lehoczky Tivadarra emlékeztünk és megnyitottuk a szokásos Őszi Tárlatot. Novemberben – terven felül – a múzeum I. emeleti folyosóján nyitottuk meg a Volt egyszer egy rendszerváltás című emlékkiállításunkat az 1988–1990-es évek forrongó közéleti eseményei dokumentumainak bemutatásával. A megnyitón dr. Kovács Ferenc polgármestertől kedves, a további munkára sarkalló ajándékot kaptunk, egy korábban már regisztrált domen nevet: www.rendszervaltok.hu címmel, melyre a múzeumban található, ezekre az évekre vonatkozó dokumentumokat, hanganyagokat töltünk majd fel.

A hazai kiállítások mellett külföldön is bemutatkoztunk. Varsóban a Függetlenség Múzeumában márciustól látható a Magyar huszárok lengyel földön 1944 nyarán című tárlat, mely a nyíregyházi huszároknak a varsói felkelés támogatásában játszott, itthon kevésbé, Lengyelországban jobban ismert szerepéről szól. Jaroszlóban a Szent Benedek rendi apátságban a Rákóczi nyomában című kiállítással mutatkoztunk be. Október 21-én hoztuk haza Rzeszówból a Nyíregyházi huszárok lengyel földön az I. világháborúban című kiállításunkat, mely az elmúlt évi megnyitó óta Rzeszówon kívül Strzyżów, Lubaczów, Tarnobrzeg, Jaroszlów, Leżajsk és Dębica múzeumaiba is eljutott.

Megőriztük és továbbfejlesztettük külföldi kapcsolatainkat a szatmárnémeti Szatmár Megyei Múzeummal, a Varsói Állami Régészeti Múzeummal, a rzeszówi Regionális Múzeummal. A Jósa András Múzeum napján együttműködési megállapodást írtunk alá a kassai Kelet-szlovákiai Múzeummal.

A kezdeti nehézségek után (melynek lényege, hogy a feltöltött polcokat kiszedték és elvittek) a Múzeumi könyvmegállót lakattal és tájékoztató felirattal láttuk el. Ettől kezdve a Könyvmegálló jól működik, a könyveket rendszeresen frissítjük és az olvasni vágyók a múzeum portájáról a kulcsot elkérve, rendszeresen cserélik az ott talált műveket.

Jól állunk pályázatainkkal, bár 2015-ben jelentős nagyságrendű pályázatunk nem volt.

A Kubinyi Ágoston Program keretében a Muzeális intézmények szakmai támogatására, állandó kiállítások teljes körű felújítása vagy korszerűsítése altémára adtunk be a Sóstói Múzeumfalú épületeinek újrafedése céljából egy 35 milliós pályázatot, melyből végül 11 millió forint lett, és a kivitelező már hozzákezdhetett a nádazáshoz. A Múzeumfalú műtárgyépületeinek karbantartása terén előre léptünk: az elmúlt évben elkezdett, Újfehértóról áttelepített borbélyműhely építését befejeztük, nyár végéig sikerült a nyírségi-beregi utcásor lakóházainak külső meszelését és a kerítések legszükségesebb javítását elvégeznünk. A járasszékhelyi települési önkormányzatok által fenntartott múzeumok szakmai támogatására, a kulturális javak korszerű hozzáféréseinek biztosítására kiírt lehetőség keretében 4 millió forintra pályáztunk, s ebből 1 millió forintot kaptunk, mely lehetőséget biztosít a régészeti adatbázis online-publikációs megoldásának kidolgozására, valamint a régészeti adatbázis auditációjának elindítására.

Az NKA-hoz benyújtott kisebb volumenű nyertes pályázataink az alábbiak:

- Az orvos kezel, a természet gyógyít című kiállítás megrendezése.
- Állományvédelmi szakmai eszközök beszerzése – raktárainkat sikerült UV védő fóliával ellátni.
- A nyíregyházi Jósa András Múzeumi Évkönyvének kiadása.
- Műtárgyvásárlás: fotók és néprajzi tárgye gyűttek.

A Jósa András Múzeumban helyet adunk a civil szervezeteknek. A megyei Honismereti Egyesület és a Periférián Alapítvány nálunk tartotta elnökségi üléseit, sajtótájékoztatóit, a Nyíregyházi Városvédő Egyesület a közgyűléseit, nyílt napjait, valamint a Beszélgetésünk városunkról rendezvényeit. 2015-től a Tiszántúli Történész Társaság a Jósa András Múzeumba helyezte át székhelyét, melyet örömmel fogadtunk.

A Jósa András Múzeum mellett működő Múzeumbaráti Kör minden hónap második és negyedik hétfőjén rendez meg előadásait, melyeken múzeumi kollégák és külső előadók beszélnek legújabb kutatásaik eredményeiről vagy éppen a baráti kör tagjait foglalkoztató témákról. Így esett szó a múzeum oroszánjainak történetéről, a magyar aktivisták művészetéről, Krúdy Gyuláról, a megye népművészetéről, 1848-as történetéről, a magyar kardról, a rendszerváltásról vagy éppen a csilagos ég titkairól.

A Jósa András Múzeumban a Rotary Klub segítségével megfelelőbb helyre helyeztük át az udvari színpadot, illetve a filagóriát, s a felszabadult terület parkosításával megnöveltük a nézőteret. Ennek jótékony hatását először a Múzeumok Éjszakáján (június 20.) élvezhettük, de „telt ház” rendezvény volt a múzeum udvarán Balczó András többszörös olimpiai és világbajnok öttusázó előadása is (augusztus 29.).

Munkatervünkön felül, saját erőből, archeozoológiai raktárat alakítottunk ki a Jósa András Múzeumban.

A Sóstói Múzeumfaluban Nyíregyháza Megyei Jogú Város anyagi támogatásával sikerült egy fűnyíró traktort vásárolnunk. Saját erő felhasználásával végre sikerült megoldanunk az eddig nagyon rossz határfokkal üzemelő két gázkazán kicserélését modern kazánokra. Szintén a Sóstói Múzeumfaluban – ugyancsak saját erőből – megtörtént az elektromos hálózat teljesítményének megnövelése, s így az alkalmassá vált nagy koncertek, színházi előadások kiszolgálására. Ugyanott a tönkrement traktort sikerült átmenetileg pótolnunk a Jósa András Múzeumból átadott Opel Campo gépkocsi üzemeltetésével.

A Kállay Gyűjteményben egy lakás teljes rendbetételével, kifestésével új kiállítóteret alakítottunk ki, mely a Múzeumok Éjszakája óta folyamatosan nyitva van, s jelenleg a Kállay

Gyűjtemény kincsei láthatók benne. Ugyanitt – saját erőből – a másik lakást sikerült raktárrá átalakítanunk, berendeznünk.

Személyi-szervezeti változások

Az igazgatóság 2015-re engedélyezett létszáma az átszervezés következtében 65-ről 59 főre csökkent (Jósa András Múzeum: 42, Sóstói Múzeumfalú: 11, Kállay Gyűjtemény: 6 fő).

A gazdasági hivatal átszervezése következtében 2015. március 31-ével, 45 évi – ugyanazon a munkahelyen eltöltött – szolgálat után nyugállományba vonult Tóth Istvánné, a múzeum gazdasági igazgatója, az utóbbi években egyben az igazgató adminisztratív helyettese.

2015. április 22-én hosszú, eredményes múzeumi pályafutásának lezárásaként nyugdíjba vonult Páll István, a Sóstói Múzeumfalú igazgatója. Utóda, dr. Szabó Sarolta egy olyan időszakban vette át az irányítást, amikor a Múzeumfalú a változások előszobájába lépett. A város vezetése eldöntötte, hogy a következő időszakban Sóstógyógyfürdő fejlesztése részeként a Sóstói Múzeumfalú is jelentős pályázati forrásokhoz juthat, így tevékenysége, arculata nagymértékben átalakul. 2015. április 22-től – pályázat útján, egy évi időtartamra – dr. Szabó Sarolta lett a Sóstói Múzeumfalú igazgatója.

2015. január 31-én áthelyezéssel a megyei kormányhivatalhoz távozott Vincze József pályázatfigyelő.

2015. január 1-jével a régészeti osztály vezetését Jakab Attila vette át, Istvánovits Eszter továbbra is tudományos titkárként tevékenykedik. November 1-jével Mohácsi Endre kinevezést kapott a Kállay Gyűjtemény élére, a közművelődési osztály vezetését pedig ugyancsak november 1-jével Holmár Zoltán vette át mint kinevezett osztályvezető.

2015. február 15-én határozatlan idejű kinevezést kapott pályázatfigyelői munkakörben Gerhard István, aki szeptember 14-én a Városháza kulturális osztályára került áthelyezéssel. Helyét december 1-jével Tarczali Anikóval töltöttük be, aki a Sóstói Múzeumfaluban programszervezőként kapott beosztást.

2015. július 1-jével Tompa György határozatlan idejű kinevezést kapott régésztechnikusi munkakörben.

2015. december 11-én áthelyezéssel a Tokaji Múzeumba távozott Nagyné Bősze Katalin a Sóstói Múzeumfaluból.

2015. december 31-én közös megegyezéssel eltávozott az intézményből dr. Csikai Brigitta humánpolitikai és jogi előadó.

Az év folyamán Gyes-ről, Gyed-ről visszatért Lukácsné Nagy Márta, Havasi Dóra, Veszprémi Beáta és Szmolár Edit (Jósa András Múzeum).

Az új dolgozók kinevezésével az engedélyezett létszámon belül maradtunk.

Az igazgatóságon folyó munkát segítette 17 határozott idejű szerződéssel foglalkoztatott kollégánk (Jósa András Múzeum: 13, Sóstói Múzeumfalú: 1, Kállay Gyűjtemény: 3 fő).

A NyírVV közmunka programja keretében április 1-jétől október 31-ig 8 fő a Sóstói Múzeumfaluban teremőrként, 1 fő a Jósa András Múzeumban kerámiamosóként dolgozott április 1-től folyamatosan egész évben, 1 fő pedig festőrestaurátorként tevékenykedett egész évben.

A MANDA program keretében 4 munkatársat foglalkoztattunk (Jósa András Múzeum: 2, Sóstói Múzeumfalú: 1, Kállay Gyűjtemény: 1 fő).

Kulturális közfoglalkoztatottként 6 főt alkalmaztunk (Jósa András Múzeum: 3, Sóstói Múzeumfalú: 1, Kállay Gyűjtemény: 2 fő).

Diákmunkásaink is voltak, a Jósa András Múzeumban és tagintézményieiben júliusban 17, augusztusban 20 fő segítette munkánkat. A törvény által előírt iskolai közösségi szolgálat keretében a Jósa András Múzeum 10, a Sóstói Múzeumfalva 6 középiskolával kötött együttműködési megállapodást. A Jósa András Múzeumban 206 diák, a Sóstói Múzeumfaluban 80 diák töltötte le közösségi szolgálatát Szikora Klaudia, illetve Nagyné Bősze Katalin szervezésében.

Elismerések, kitüntetések

2015. március 5-én a néprajzos szakma legmagasabb díját, a Bátky Zsigmond Díjat kapta dr. Ratkó Lujza néprajzos kollégánk.

2015. március 23-án a régész szakma legmagasabb díjával, a Rómer Flóris Emlékéremmel tüntették ki dr. Németh Péter ny. megyei múzeumigazgatót.

2015. augusztus 19-én az Emberi Erőforrások minisztere a Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetésben részesítette augusztus 20. alkalmából Tóth Istvánné nyugalmazott gazdasági igazgatónkat.

2015. március 7-én Holmár Zoltán kollégánkat, a Nagy Imre Társaság megyei elnökét, országos elnökségi taggá választották.

2015. április 8-án Minszk-Mazowieczen a Lengyel–magyar barátság napján a Mazóviai Vajdaság Mazóviáért emléklakettjét kapta Bene János.

2015. szeptember 20-án a vitéz Mikecz Kálmán Honvéd és Huszár Hagyományörző Egyesület fennállásának 10. évfordulója alkalmából az egyesület arany jubileumi emlékérmét adományozta Bene Jánosnak.

2015. október 23-án a 80 éves Rzeszówi Regionális Múzeum A Rzeszówi Múzeum Barátja emléklakettel tüntette ki Bene Jánost.

2015. november 13-án dr. Ratkó Lujza a Megyei Prima Díj díjkiosztó ünnepségén Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzatának különdíját kapta.

Szakmai munkánk

Régészet

Gyűjteménygondozás és feldolgozás

	2015. terv	2015. tény
Tárgyévi régészeti és őslénytani feltárások alapterülete	10 helyen 5000 m ²	16 helyen 42.405 m ²
Gyűjteménygyarapítási alkalmak száma	200 alkalom	202 alkalom
A régészeti és őslénytani feltárás nyomán feldolgozandó állomány nagysága	összesen 501.790 db, tárgyévben 3802 db	összesen 497.988 db, tárgyévben 4137 db
A feldolgozandó egyéb műtárgyállomány nagysága	1200 db	1200 db
A tárgyévben régészeti és őslénytani feltárás nyomán múzeumba került tárgyak száma	5000 db	15.824 db
Ajándékozással bekerült tárgyak száma	1200 db	3315 db
Adásvétellel bekerült tárgyak száma		323 db

A régészeti osztály terepi napjainak száma: 672.

A nyilvántartás számszerű adatai

2015-ben az EMIR adatbázisba felvitt adatok:

Lelőhely	199
Lelőhelyverzió	509
Objektum	1731
Tárgy	589

Az EMIR adatbázis statisztikai adatai 2015. december 31-éig ezzel összességében a következőkre bővültek:

Felvitt lelőhelyek száma	1562
Felvitt lelőhelyverziók száma	1845
Felvitt objektumok száma	11592
Felvitt leletek száma	2859
Feltöltött dokumentumok száma	26930

A régészeti gyűjteményben leltárba vettünk 11.825 db műtárgyat, az archeozoológiai gyűjteményben 507 tételben 8077 db állatsontot (Daróczi-Szabó M.), az antropológiai gyűjteményben 79 csontvázat (Szathmáry L.).

Gyűjteményrendezés, revízió

Megtörtént a Jósa András Múzeum aranytárgyainak revíziója (Istvánovits E., Mester A., Linzenbold A.).

Adattári munka, gyarapodás

A régészeti adattár gyarapodása 44 tétel (Simonné Asztalos H.).

A fotótár számára elkészült 10.421 fájl (8152 fájl néprajzi archívum, 246 fájl katonai és egyesületi fejfedők, 226 fájl a fotótár digitalizálása, 1797 fájl egyéb fotó) (Boros Gy.).

Könyvtár

A könyvtár 2015. december 31-iki állománya 38.683 kötet. Az éves gyarapodás 3106 kötet. Az érkező kiadványok nyilvántartásba kerültek, a Corvinában katalogizálásuk részben megtörtént (Laskayné Szőlősi K.). Két hagyaték került ebben az évben ajándékként a múzeumba, a 75 tételből álló, 113 kötetes Vangel-hagyaték, valamint a közel 2000 kötetes Futaky-könyvtár.

A Corvina katalógusban összesen 24727 bibliográfiai rekord található, melyből 3837 új rekord.

A 13/2013. (II. 14.) EMMI rendeletnek megfelelően 2015-ben a vásárosnaményi Beregi Múzeumban, a mátészalkai Szatmári Múzeumban, illetve a kisvárdai Rétközi Múzeumban raktározás és nyilvántartás témakörben nyújtottunk segítséget a kollégáknak. A szatmárcsekei Kölcsey-emlékszoba könyvanyagának elsődleges felmérése megtörtént. A Sóstói Múzeumfalú 2014-es revíziójának utómunkálatai (törlések, összesített nyilvántartás) elkészültek, a köteteknek a JAM központi elektronikus katalógusába történő feldolgozása (2508 rekord, Riczu É.) megtörtént.

A Jósa András Múzeum 2015-ben saját forrásból 16 dokumentumot köttetett be, 70.480 forint értékben.

A könyvtárhasználatok száma 2015-ben 1423, a kölcsönzésben és olvasótermi használatban forgott kötetek száma 2962, valamint 16 könyvtárközi kérést teljesítettünk (Laskayné Szőlősi K., K. Tóth G.).

Műtárgyvédelem

2015-ben a restaurátor műhelyben Takácsné Varga Ágnes textil szakrestaurátor, Dankóné Németh Erika és Pelei Zsuzsa restaurátor dolgozott. Szmolár Edit segédrestaurátor szeptember 9-től, Havasi Dóra október 14-től tértek vissza Gyed-ről. Április 1-től december 31-ig egy fő közmunkást, Bodnár Anikót (NyírVV) foglalkoztattunk kerámiamosóként.

Régészeti leletek mosása: összesen 32.021 db.

Edény	Kerámia	Kő	Patics	Hálósúly	Salak	Állatsont	Koponya	Váz
30	11.174	975	2137	223	452	16.984	23	23

Restaurálás:

	Tisztítás	Konzerválás	Restaurálás
Régészet	3306	3306	3306
Numizmatika	1124	1124	
Helytörténet	87	87	87
Néprajz	64	64	
Iparművészet	181		
Összesen	4762	4581	3393

A restaurátorok az intézmény gyűjteményein kívül az alábbi települések múzeumait, illetve gyűjteményeit ellenőrizték rendszeresen: Vízügyi Múzeum (Nyíregyháza), Tiszavasvári, Kisvárd, Vásárosnamény, Mátészalka, Újfehértó, Máriapócs, Nyírmihálydi, Nagykálló, Tiszadada, Szabolcs, Tarpa, Tiszacsécsé, Szatmárcseke, Csenger, Tiszabercel, Ibrány, Kemecse, Hodász, Nagyecsed, Tiszabecs. Év végén összegezték és értékelték a felügyelet alatt álló helyek állapotát, majd a jelentést a Magyar Nemzeti Múzeumba továbbították.

Néprajz

Gyűjteménygyarapítás

Elkészült a 2014. augusztus elején elkezdett, Újfehértóról áttelepített borbélyműhely épülete.

A téli időszak megviselte az épületek egy részét, külső falazatuk javításra, meszelésre szorult, ami megtörtént a kisdobronyi templom, a pócspetri ház, a kállósemjéni és a tarpai ház, a tarpai nyári konyha-kamra, a kállósemjéni ház hátsó fala, a kállósemjéni és a tiszadobi portán álló istállók esetében. Megjavítottuk a pócspetri porta földbe mélyített óljának tetőszerkezetét (szigetelés, a föld elegyengetése a tetőn, fűmaggal bevetése).

Újra készült a tiszabecsi és a jánkmajtisi porta között álló vesszőkerítés hiányzó utolsó harmada, a tiszadobi portán a vesszőkerítés, a tirpák portán a deszkakerítés, az anarcsi portán a napraforgó kórókerítés részleges javítása. Megjavítottuk a portákon álló gémeskutakat (5 db).

A nádtetők javítását a Kubinyi pályázat tette lehetővé. Újranádozták a túristvándi csúrt, a kéki istállót, a tirpák házat, a kállósemjéni portán lévő istállót, javították a tiszadobi ház és istálló, a jánkmajtisi ház, a tirpák istálló, a kállósemjéni depó tetejét.

A Jósa András Múzeum néprajzi gyűjteményének gyarapodása 55 db tárgy (Ratkó L.), a Sóstói Múzeumfalucé 672 db (Baracskáné Bodnár Zs., Szabó S., Nagyné Bősze K.). A legkiemelkedőbb tárgyak előbbi esetében hét különleges paszabi szőttes, utóbbi gyűjteményben a Csegöldön lebontott, 1870 körül épült 20x5 méteres csűr, melynek jelentőségét az adja, hogy az épület szerepelt a Múzeumfalu eredeti telepítési tervében, de akkor nem sikerült megszereznünk. Ugyancsak becses a Múzeumfalu új szerzeményei között a tirpák anyag: textilek (házi szőttes törülköző, szakajtókendő, díszörülköző, feliratos falvédő, párnahaj, dunnahaj, terítők, szövet ágytakaró), viseletdarabok (jegykendő, fejkendő, blúz, zsabó, női gallér, ingváll, sapka, ridikül, vőlegényi mirtuszbokréta, díszzsebkendő, pólyapárna, keresztelőkészlet) és háztartási eszközök Halmos- és Tamásborkorból. Különlegesség az 1960–70-es évek lakáskultúráját reprezentáló kockaház teljes berendezése.

A nyilvántartás számszerű adatai

Mind a Jósa András Múzeumban, mind a Sóstói Múzeumfaluban az új szerzemények leltárba vétele maradéktalanul megtörtént.

Gyűjteményrendezés, revízió

A Múzeumfaluban a néprajzi leltárkönyv 1107 tételének digitalizálása megtörtént (Kállai B.).

Adattári munka

A Jósa András Múzeumban 1825 néprajzi cédula (nyírségi folklórgyűjtés), valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Népművészeti Archivum fotóanyagából 8152 db felvétel digitalizálására került sor a néprajzi adattárban (Boros Gy., Németh V.).

A Sóstói Múzeumfalu 11.034 db digitális fotóval gazdagodott (Baracskáné Bodnár Zs., Kisgyörgy T.).

Könyvtár

A Sóstói Múzeumfaluban a könyvtár gyarapodása 126 db (97 kötet könyv, 28 db periodika). 2015-ben sor került a teljes könyvtári állományunk a Corvina nyilvántartó rendszerbe felvitelére, így a könyvtárban elektronikusan is lehet kutatni (Riezu É.).

Műtárgyvédelem

A 2015. évi gyarapodás (Nyíregyháza, Tiszadada, Szamossályi, Nyírszőlős) – 670 db néprajzi tárgy – és a kiállítások bezárása után az ott lévő textilek (813 db) tisztítására került sor (Kállai B., Vasi A-né). E mellett megjavítottunk 22 db műtárgyat (fedő, tükör, tányér, makett, textil) (Kállai B.).

Új- és legújabb kor

Gyűjteménygyarapítás

A Jósa András Múzeumban a helytörténeti gyűjtemény gyarapodása 195 darab (158 db ajándék, 34 db vásárlás, 3 db hivatalos átadás – Bene J.), a történeti dokumentum gyűjteményé 674 (667 db ajándék, 7 db vásárlás – Mohácsi E.) volt. A helytörténeti gyűjtemény gyarapodásából kiemelkedő egy 1957-ből származó határőrségi katonaláda, egy II. világháborús, feliratos, német löszeres láda, női katonaruhák és egy I. világháborús, Przemyslből származó fadoboz. A történeti dokumentum gyűjtemény számára különösen értékes, új gyűjteményi egységet jelentettek 2015-ben Hulvej András nyíregyházi szakaszvezető II. világháborús kitérítései és azok adományozó iratai.

A képzőművészeti gyűjteménybe vásároltunk 43 műtárgyat, míg az iparművészeti gyűjtemény ajándékozások révén gyarapodott 59 darabbal (Madár X.). Közülük külön említésre méltóak a régi falfestéshez használt mintalapok.

Az irodalomtörténeti gyűjtemény csak az ajándékozók jóvoltából növekedett, elsősorban Halászi Aladár tanár-író kéziratgyűjteményével (53 darab – Dámné Rác M.).

A nyilvántartás számszerű adatai

A Jósa András Múzeum helytörténeti gyűjteményében 246, a történeti dokumentum gyűjteményében 2231 tárgyfotó készült el (Boros Gy., Mohácsi E., Bodnár P., Soltész I-né), valamint bekerült az ARIADNE adatbázisba 275 karton (Kecskésné Tóth G.). A képzőművészeti gyűjteményben az ARIADNE Múzeumi Nyilvántartó Rendszerben szereplő kartonok száma 3334, a képek száma 1540 (Madár X.), az iparművészeti gyűjteményben a kartonok száma 2770, a képek száma 460 (Madár X.). Az irodalomtörténeti gyűjteményben elkészült 64 db leírókarton az ARIADNE programban (Dámné Rác M.).

Gyűjteményrendezés, revízió

A Jósa András Múzeumban a helytörténeti gyűjteményben az 1957–1960. közötti években beleltározott tárgyak (640 db), illetve a katonai és egyesületi fejfedők (200 db) – összesen 840 tárgy – revíziója történt meg (Bene J.). A történeti dokumentum gyűjtemény revíziója az 1970. évi leltárt érintette: 414 darab (Mohácsi E., Gáva L.). Az iparművészi gyűjteményben 100 db műtárgy revíziójára került sor (Madár X.). Az irodalomtörténeti gyűjteményben az 1973–1974. év revíziója (334 tárgy) készült el (Dámné Rác M.).

Adattári munka

A Jósa András Múzeumban a történeti adattár gyarapodása 19 tétel (Bene J.).

Könyvtár

A Kállay Gyűjteményben a könyvtár állományának gyarapodása 132 könyv. Az új dokumentumok leltározása, Corvina integrált könyvtári rendszerbe való felvitele megtörtént (Riczu É.).

Tudományos tevékenység

A Jósa András Múzeum által szervezett konferenciák, emlékülések

Február 27. Periférián Alapítvány és Bene J. szervezésében „Mozaikok Nyíregyháza XX. századi történelméből” c. konferencia a múzeumban, ahol 3 előadás hangzott el.

Október 9. „New results in the archaeological research in the eastern part of the Carpathian Basin” címmel szervezett nemzetközi régészeti konferencián 9 előadás hangzott el. Szervezte L. Nagy M., Istvánovits E., Jakab A.

Október 12. A közművelődési osztály Múzeumpedagógiai évnitót szervezett, ahol 5 előadásra került sor.

Munkahelyi tudományos viták

Május 7. Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke előadása a múzeumban „A honvédség szerepe és fontossága a mai magyar társadalomban” címmel. Szervezte Bene J.

Június 17. Lőrinczy Gábor régész (Szeged) előadása „Avarok a Tiszántúlon a Szegvár–Orom-dűlői temető feldolgozásának fényében” címmel. Szervezte Istvánovits E.

Szeptember 29. Bene János „A pákozdi csata” címmel tartott előadást.

Részvétel átfogó tudományos intézményközi programokban

Ratkó L. részt vett a Magyar Tudományos Akadémia Tánc tudományi Munkabizottsága, valamint a Magyar Etnokoreológiai Társaság munkájában. Elnöki teendőket látott el a Népművészet Ifjú Mestere Szakmai Bizottságban. A nagykállói XXXI. Téka Népművészeti Tábor néprajzi programjainak szakmai irányítója volt.

Részvétel a szakági továbbképzés, illetve a felsőoktatás munkájában

Ratkó L. táncfolklorisztikát oktatott a Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszékén (MA-képzés, táncfolklorisztika/táncantropológia szakirány), valamint néprajzot tanított a Nyíregyházi Főiskola Zenei Intézetében (népi kultúra tanár szak).

Egyéni továbbképzés

Babolcsi A., Holmár Z., Jászai M. I-né és Román Z-né január 23-án az ELTE múzeumpedagógiai szaktanácsadó képzésében sikeres államvizsgát tett.

Babolcsi A., Dámné Rác M. és Román Z-né szeptember 28-án a Budapesti Történeti Múzeumban és a Nemzeti Galériában az Országos Múzeumpedagógia Tanévnitő konferencián és továbbképzésen vett részt.

Bene J. június 24-én Vaján a Magyar Múzeumi Történész Társulat szakmai konferenciáján vett részt.

Bodnár Zs. és Szabó S. október 7–9-én Székesfehérváron az országos néprajzos muzeológusok továbbképzésén vett részt.

Dámné Rác M. és Laskayné Szőlősi K. május 26–27-én a Petőfi Irodalmi Múzeum által szervezett Magyar Irodalmi Emlékházak továbbképzésen vett részt.

Körösfői Zs. az ELTE Doktori Iskolában letette a doktori szigorlatát.

Kecskésné Tóth G. a Nyíregyházi Főiskola programtervező informatikus szak II. évfolyamát végzi.

Kecskésné Tóth G., Laskayné Szőlősi K., Riczu É. és Szikora K. július 16–17-én Szolnokon a Magyar Könyvtárosok Egyesülete 47. vándorgyűlésén vett részt.

Takácsné Varga Á. sikeres állományvédelmi vizsgát tett.

Közművelődési és közönségkapcsolati tevékenység

A Jósa András Múzeumot és tagintézményeit 2015-ben 87.310 látogató (köztük 36.213 diák) kereste fel.

Jósa András Múzeum

Teljes árat fizető látogató	Kedvezményes árat fizető látogató	Ingyenes látogató	Összes látogató	Diák látogató
1215	4493	19.232	24.940	11.140

Sóstói Múzeumfalu

Teljes árat fizető látogató	Kedvezményes árat fizető látogató	Ingyenes látogató	Összes látogató	Diák látogató
9538	14.221	34.061	57.820	22.943

Kállay Gyűjtemény

Teljes árat fizető látogató	Kedvezményes árat fizető látogató	Ingyenes látogató	Összes látogató	Diák látogató
65	157	4328	4550	2130

Összes látogató

Teljes árat fizető látogató	Kedvezményes árat fizető látogató	Ingyenes látogató	Összes látogató	Diák látogató
10.818	18.871	57.621	87.310	36.213

Tárlatvezetések

A Jósa András Múzeumban 160 alkalom (a teremőrök és a tudományos, illetve a közművelődési dolgozók). A Sóstói Múzeumfaluban 147 alkalom (a közművelődési csoport, illetve a tudományos dolgozók). A Kállay Gyűjteményben 45 alkalom (Kertész F. és Mohácsi E.).

Múzeumpedagógiai foglalkozások

A Jósa András Múzeumban 221 múzeumpedagógiai órát, illetve 41 kézműves foglalkozást tartottak (közművelődési osztály és a tudományos dolgozók). A Sóstói Múzeumfaluban 383 múzeumpedagógiai órára, illetve kézműves foglalkozásra került sor (tartották a közművelődési csoport tagjai). E mellett 63 népi gasztronómiai programot szerveztek.

Nagy rendezvények a Jósa András Múzeumban

Március 15-én „Kokárdás Nap” volt a múzeumban. Szervezte a közművelődési osztály.

Május 2-án a „Magyar Kard Napja” követte. Szervezte: Bene J.

Május 8–9-én a városnaphoz csatlakoztunk „Tirpák Életkép és Tirpák Tanoda” címmel – egész napos programokkal a Kossuth téren, melyen mindhárom intézmény részt vett.

Május 29–30-án a „Régészet Napjára” került sor a régészeti osztály szervezésében.

Május 31-én „Belvárosi gyermeknap” volt. Szervezte a közművelődési osztály.

Június 20-án a „Múzeumok Éjszakáján” elevenedett meg a Jósa András Múzeum és a Kállay Gyűjtemény. Szervezte Gerhard I. és a közművelődési osztály. Az éjszakához kapcsolódott partnerintézményként a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi Történeti Gyűjteménye, a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára és a Vasutas Művelődési Ház és Könyvtár.

Augusztus 22–23-án a „XIV. Nyíregyházi Huszártalálkozót” szervezte meg Bene J.

Szeptember 19–20-án a „Kulturális Örökség Napjaira” került sor. Szervezte a régészeti és a közművelődési osztály.

Szeptember 30-án a „Magyar Népmese Napja” volt az esemény a múzeumban. Szervezte a közművelődési osztály.

Október 12-én „Múzeumpedagógiai évnyitóra” hívta az érdeklődőket a Jósa András Múzeumba a régészeti és a közművelődési osztály.

November 10-én „Az értéktár mozgalom és a megyei értéktár népszerűsítése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében” c. projekt keretében a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei értékek tárának záróeseménye volt a múzeumban. Vendégünk volt V. Németh Zsolt, a Földművelésügyi Minisztérium államtitkára. Szervezte Bene J.

December 1-je a Jósa András Múzeum napja, melyen részt vett a múzeum valamennyi dolgozója. Szervezte Bene J.

December 4-én a gyerekekhez eljött a Rotary Mikulás a múzeumba. Szervezte Román Z-né.

Rendezvények a Jósa András Múzeumban

Január 12.: A Múzeumbaráti Kör ülése. Évértékelő.

Január 15. Rendhagyó tárlatvezetés a Kondor Béla kiállításban dr. Antal Péterrel.

Január 22. A TIOP pályázat záró rendezvénye, a tantárgyraktár átadása.

Január 26. A Múzeumbaráti Kör ülése. Kujbuszné dr. Mecsei Éva: Nyíregyháza „emelyüi” c. előadás.

Január 29. Csevegő a múzeumban (Kulturális kikapcsolódás egy órában). Vendég: Botrágyi Károly és Csabai László. Moderátor: Istvánovits E., Sipos A.

Február 2. Koszorúzás Kiss Lajos emléktáblájánál halála 50. évfordulóján. Emlékbeszédet mondott: Holmár Z.

Február 9. A Múzeumbaráti Kör ülése. Látogatás a tantárgyraktárban. Házigazdák: Vincze J. és Gerhard I.

Február 11. Rendhagyó tárlatvezetés a Kondor Béla emlékkiállításban Szepessy Béla grafikusművésszel.

Február 23. A Múzeumbaráti Kör ülése. Dr. Takács Péter: A kommunista diktatúra áldozatai Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében c. előadás.

Március 4. Csevegő a múzeumban. (Kulturális kikapcsolódás egy órában). Vendég: Balázs Attila. Moderátor: Istvánovits E., Sipos A.

Március 9. A Múzeumbaráti Kör ülése. Lucza János: Kemeceiek a szabadságharcban c. előadás.

Március 13. A Nagy Imre Társaság elnökségi ülése.

Március 23. A Múzeumbaráti Kör ülése. Ratkó L.: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népművészete c. előadás.

Március 24. A Városvédő Egyesület közgyűlése.

Április 13. A Múzeumbaráti Kör ülése. Dámné dr. Rác M.: Ilosvay Ferenc a természet és a szülőföld szerelmese c. előadás.

Április 27. A Múzeumbaráti Kör ülése. Bene J.: A magyar kard c. előadás.

Május 11. A Múzeumbaráti Kör ülése. Tóth István: A tavaszi csillagos ég c. előadás.

Május 16–17. Múzeumi Világnap.

Május 19. A Nagy Imre Társaság elnökségi ülése.

Május 22. Kis városvédők vetélkedője.

Május 28. A Városvédő Egyesület közgyűlése.

Május 28. A Művészeti Szakközépiskola. I. évfolyam, grafikus tanulóinak raktárlátogatása (Mester A.).

Június 23. A Periférián Alapítvány kuratóriumi ülése.

Június 13–17. Múzeumi tábor (Román Z-né, Babolcsi A.).

Június 27. A Periférián Alapítvány kuratóriumi ülése.

Augusztus 29. Balczó András többszörös olimpiai és világbajnok öttusázó: Mi végre vagyunk a világon? c. előadás (Bene János).

Augusztus 29. Időutazás a zenében: Suhanyecz Viktória hegedű és Takács Júlia zongora fellépése (Bene János).

Szeptember 14. A Múzeumbaráti Kör ülése a Sóstói Múzeumfaluban. Vezető: Bodnár Zs.

Szeptember 28. A Múzeumbaráti Kör ülése. Takács Péter: Vélemények 25 évvel a rendszerváltás után c. előadás.

Október 5. A Nagy Imre Társaság elnökségi ülése.

Október 12. A Múzeumbaráti Kör ülése. dr. Pethő József: Krúdy világa.

Október 12. Múzeumpedagógiai évnytó. Az év Múzeumbarát Pedagógusa Díjat Laskai Miklós, a Szent Imre Katolikus Gimnázium Kollégiuma tanára, az év Múzeumbarát Iskolája Díjat Buczkóné Rangoni Klaudia, a Kölcsey Gimnázium igazgatóhelyettese vette át.

Október 14. Dr. Saly Noémi, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum munkatársa két előadást tartott Krúdyról fiataloknak és felnőtteknek.

Október 16. Megnyílt a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei őszi tárlat. Megnyitotta Halkóné dr. Rudolf Éva önkormányzati képviselő.

Október 17. Krúdy Nap a Kossuth téren.

Október 26. A Múzeumbaráti Kör ülése. Szabó S.: Emlékezés a Sóstói Múzeumfalú megnyitására c. előadás.

- November 9. A Múzeumbaráti Kör ülése. Jakab A.: Oroszlánok a kapu előtt c. előadás.
November 18. Beszélgetésünk városunkról, a Városvédő Egyesület estje.
November 19. Könyvbemutató a múzeumban. Bene János – Csutkai Csaba: Házadba léphetek I.
November 23. A Múzeumbaráti Kör ülése. Madár X.: Az aktivizmus c. előadás.
November 24. MFTK Egyesület szakmai napja.
November 25. Tompa Gy. előadása főiskolai hallgatók részére: Hogyan dolgozik a régész?
December 14. A Múzeumbaráti Kör ülése. Mohácsi E.: Régi idők karácsonyai c. előadás.
December 16. Rendhagyó tárlatvezetés Szepessy Béla grafikusművésszel a Remekművek VII. kiállításban.

Rendezvények a Sóstói Múzeumfaluban

- Február 7. Szatmári farsang.
Április 4–5. „Hímelő” napok a múzeumban.
Április 6. Húsvét a faluban.
Május 1. Majális.
Május 18. Múzeumi világnap.
Május 25. Pünkösd.
Június 24. Szent Iván éj.
Június 11. Meggyes nap.
Augusztus 20. Kenyérünnep.
Szeptember 12. Ízes kalandozás Nyires faluban.
Szeptember 28–30. „Három nap egy esztendő” a Magyar Népmese Napja.
November 7. Márton-napi vigasságok.

E mellett 3 alkalommal iskolánapot, 4 alkalommal óvodanapot szerveztünk. 12 ízben más intézményekkel közösen szervezett programra került sor. 23 alkalommal más intézmény által szervezett rendezvény befogadására került sor, illetve 12 színházi előadásra.

Táborok, erdei iskolák a Sóstói Múzeumfaluban

Nyíregyháza város napközis táborai: 2 turnusban (június 16–19., június 22–26.) 11 csoport, 320 fő nyaralt.

Jöttünk, láttunk, visszamennénk, avagy hogyan éljük túl az Árpád-kort. Nyári napközis tábor 8–12 éveseknek: 1 turnusban 13 fő nyaralt (július 6–10.).

Rendezvények a Kállay Gyűjteményben

- Március 18. „Unokáink leborulnak” című kiállítás megnyitója.
Május 16. Mesélő paloták.
Június 20. Múzeumok éjszakája.
Szeptember 30. A Magyar Népmese Napja.
Október 12. Kertész F. előadása: Rendjelek, kitüntetések a pedagógia szolgálatában.
Október 21. Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról.

A Kállay Gyűjtemény rendezvényei külső helyszínen

Április 17. Nyíregyházán a Váci Mihály Kulturális Központban Tehetségek 2 címmel kiállítás megnyitója.

December 3–10. Nyíregyházán a Városházán a „Mézes karácsony” című kiállítás rendezése és felügyelete.

Előadások

A Jósa András Múzeum munkatársai közül 2015-ben Babolcsi A. 1, Bene J. 20 (közülük 2 külföldön), Dámné Rác M. 6, Holmár Z. 8, Istvánovits E. 6 (közülük 1 külföldön), Jakab A. 6, Laskayné Szőlősi K. 1, Madár X. 2, Mohácsi E. 5, Pintye G. 2, Ratkó L. 22 (közülük 1 külföldön), Román Z.-né 1, Toldi Z. 2, Tompa Gy. 5 előadást tartott. A Jósa András Múzeum munkatársainak 87 előadását hallhatta a közönség, közülük négyet külföldön.

A Sóstói Múzeumfaluból Bodnár Zs. 17, Nagyné Bősze K. 4, Szabó S. 7 alkalommal adott elő, azaz összesen 28 előadást tartottak.

A Kállay Gyűjtemény munkatársai közül Kertész F. egy esetben adott elő.

Médiakapcsolatok

A Jósa András Múzeumban sajtótájékoztatót tartottunk 6 alkalommal.

Január 21-én Ratkó L. mutatta be a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népművészete című kötetet.

Március 4-én Bene J. A magyar huszárok lengyel földön 1944 nyarán című vándorkiállítással ismertette meg az újságírókat.

Június 16-án a Múzeumok Éjszakájáról Szabó Tamás (Városháza), Bene J. és Gerhard I. (Jósa András Múzeum), Mohácsi E. (Kállay Gyűjtemény), Kujbusné dr. Mecsei Éva (Megyei Levéltár), Csorbák Erika (FETIVIZIG), Malamidesz Szilvia (VOKE) mondta el a legfontosabb információkat.

Augusztus 11-én a XIV. Nyíregyházi Huszártalálkozóról tartott sajtótájékoztatót Székely Tibor hagyományörző ezredes, Ézsiás Vencel hagyományörző huszárőrnagy – Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség, valamint Bene J.

Szeptember 16-án a Kulturális Örökség Napjának eseményeiről beszélt Bene J., Madár X., Sipos A. és Holmár Z.

November 25-én Bajcsy-Zsilinszky emlékünnepségről tájékoztatott Pál Zoltán, a Bajcsy-Zsilinszky Endre Társaság megyei elnöke, Szécsi Szabolcs Tarpa nagyközség polgármestere, valamint Bene J.

Interjú adott hazai helyi és országos sajtónak Bene J. 79 alkalommal, Ratkó L. 18 alkalommal, Madár X. 6 alkalommal, Jakab A. 2 alkalommal, Dámné Rác M., Holmár Z. és Mohácsi E. 1-1 alkalommal, e mellett Bene J. 1 alkalommal nyilatkozott külföldi sajtónak is.

Intézményünk 166 alkalommal jelent meg a helyi és országos írott sajtóban, 136 alkalommal helyi és országos televízióban, valamint 134 alkalommal a helyi és országos rádióban.

A Sóstói Múzeumfalu munkatársai közül Szabó S. 28 alkalommal, Nagyné Bősze K. 18 alkalommal, Bodnár Zs. 7 alkalommal, Kisgyörgy T. 9 alkalommal adott interjút a hazai sajtónak.

Ez a tagintézményünk a helyi írott sajtóban 140-szer, a helyi és országos televízióban 29-szer, a helyi és országos rádióban 41-szer szerepelt.

A Kállay Gyűjtemény munkatársa, Mohácsi E. 2 alkalommal adott interjút. A Gyűjtemény a helyi írott sajtóban 23 alkalommal, a helyi televízióban 5 alkalommal, a helyi rádióban 5 alkalommal jelent meg.

Nemzetközi kapcsolatok

A Jósa András Múzeum elsősorban Lengyelországban és Romániában épített ki szoros kapcsolatokat a társintézményekkel.

Március 9–14. Varsóban a Függetlenség Múzeumában a varsói felkelés magyar kapcsolatainak bemutatásáról tárgyalt Bene J. és Mohácsi E.

Április 7–10. Varsóban a Lengyel–magyar Barátság Napján vett részt Bene J. és Jakab A.

Június 11-én Eperjesen az Átrium Galéria fennállásának 10. évfordulóján rendezett ünnepségen részt vett Madár X.

Június 19-én Ungváron a Kárpátaljai Helytörténeti Múzeum és Könyvtár alapításának 70. évfordulójára rendezett ünnepségen és a Lehoczky Tivadar emlékkiállítás nyitásán részt vett Istvánovits E., Tompa Gy. és Pintye G.

Július 17-én Szatmárnémetiben (Románia) közös konferenciáról konzultált Istvánovits E. és Jakab A.

Augusztus 5–7-én Szatmárnémetiben, Nagykárolyban és Szödemeteren Kölcsey-emlékünnepségen képviselte múzeumunkat Bene J.

Augusztus 19–24-én a Kolozsvári Magyar Napokon közművelődési programmal szerepelt Körösfői Zs., Laskayné Szőlősi K., L. Nagy M., Dankóné Németh E. és Madár X.

Szeptember 11–13-án Jarosławban (Lengyelország) a Rákóczi ünnepségen vett részt Bene J. és Mohácsi E.

Október 5-én a Szatmár Megyei Múzeum (Satu Mare) delegációjával közös pályázatok ügyében folyt konzultáció, melyen részünkről Istvánovits E., Bene J., Madár X. és Jakab A. vett részt.

Október 21–24-én a lengyelországi Rzeszówban a 80 éves rzeszówi Regionális Múzeum ünnepségére látogatott el Bene J., Madár X. és Mohácsi E.

A Sóstói Múzeumfalu vezetője 2 alkalommal – májusban és decemberben – tárgyalt az ungvári szabadtéri múzeum igazgatójával a 2015–16. évi együttműködés lehetőségeiről.

Összegzés

Az intézmény vezetése a 2015. évi működtetés, gazdálkodás során kiemelt feladatának tekintette az erőforrások gazdaságos és hatékony felhasználását. A megyei hatókörű városi múzeum feladata a kulturális javak helyi védelmének települési szintet meghaladó, egy megye közigazgatási területére kiterjedő biztosítása – költségvetési szervként –; vagyonkezelője a tevékenység ellátásához szükséges állami vagyonnak, gyűjteményének, nemzeti örökségének. Mozgásterünket az adott év létszám- és költségvetési kerete határozta meg.

A 2015. évi keretünk, a számunkra biztosított támogatás – az ellátandó feladat nagyságához képest – alapszinten sem tudta szolgálni az alapító okiratban foglalt és a törvények által előírt feladatellátást.

Engedélyezett létszámunk 2015. április 1-jétől 59 fő volt, ami – akár az ellátandó feladat, akár a közel egymillió műtárgy gondozása, akár a működést szolgáló alapterület oldaláról nézzük – igen-igen kevés, mint ahogyan kevés az ezekre fordítható költségvetési összeg is. Az állami

normatíva és az önkormányzati támogatás mindössze a bérekre és azok járulékaira volt elegendő, a működési költségeket az intézmény termelte ki, ami azonban jelentős kockázattal járt, hiszen azokat jórészt pályázatokból, régészeti feltárásokból, belépőjegyekből, kiadványok árusításából és terület-bérletekből biztosítottuk.

Mindezen veszélyek ellenére a 2015. évet eredményesen zártuk. Ami fájó számunkra, hogy a mai napig sem tudtunk javítani dolgozóink anyagi helyzetén, s központilag sem látszik akarat arra, hogy a fizetések rendeződjenek. A legutolsó bérrendezés óta közel egy évtized telt el. Nagy tehát az adósságunk a jövőben munkatársainkkal szemben.

Mellékletek

A 2015-ben megjelent önálló tudományos és közművelődési kiadványok jegyzékét lásd Laskayné Szőlősi Katalin összeállításában a kötet végén! A munkatársaink által írt tudományos és közművelődési cikkek szakágak szerint:

Régészet:	15
Néprajz:	4
Új- és legújabb kor:	11
Közművelődés:	91
Összesen:	121 publikáció

A Jósa András Múzeumban és intézményeiben 2015-ben megnyitott kiállítások

Jósa András Múzeum

Állandó kiállításként nyílt meg június 5-től a Nyírségi irodalmi gyűjtemény (Készítette Bene J., Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Időszaki kiállítások

Lengyelországi I. világháborús emlékek – a rzeszówi Regionális Múzeum vendégkiállítása (2014-ben készült el, lebontottuk február 8-án).

Remekművek VI. – Kondor Béla emlékkiállítás (2014-ben készült el, lebontottuk február 23-án).

1150 éve érkezett Szent Cirill és Szent Metód a mai Szlovákia területére – a budapesti Szlovák Intézet vendégkiállítása (február 11. – május 4. Mohácsi E. és Tóbiás T.).

Rákosi börtönei – a hódmezővásárhelyi Emlékpont vendégkiállítása (február 13. – április 27. Mohácsi E., Tóbiás T., Megyesi B., Gerhard I., Szikora T.).

A cifra pitvartól a cifraszűrig. Ízelítő Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népművészetéből (március 6. – június 8. Ratkó L., Hanyicska Á., Pelei Zs., Beleznai G., Szikora T.).

„Föl a zászlóval magasra!” (március 15. – május 11. Mohácsi E., Tóbiás T.).

A magyar kard (május 2. – június 15. Bene J., Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Dohányszelencék Iserlohnból (május 7. – június 15. Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Kis lemezjáték történelem (május 15. – június 15. Mohácsi E., Tóbiás T.).

Az orvos rendel, a természet gyógyít (június 20. – augusztus 31. Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Aere perennius – A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum vendégkiállítása (június 20. – augusztus 31. Mohácsi E., Tóbiás T.).

Balczó Edit kerámiái (június 20. – október 5. Madár X., Gáva L.).

A külön festő – Szikora Tamás emlékkiállítása (június 20. – augusztus 24. Madár X., Gáva L.).

A magyar aktivizmus rajzművészete: az Antal–Lusztig Gyűjtemény kiállítása (augusztus 29. – október 12. Madár X., Mohácsi E., Gerhard I., Gáva L.).

A Spányi és az Ősz család művészeti kiállítása (szeptember 4. – október 12. Madár X., Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Lehoczky Tivadar nyomában (október 9-től, Pintye G., Tompa Gy., Toldi Z., Cseppentő Z., Magyar A., Pelei Zs., Sipos A.).

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei őszi tárlat (október 16. – november 24. Madár X., Megyesi B., Tóbiás T.).

Volt egyszer egy rendszerváltás... (november 6. – november 26. Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei értékek tára (november 10. – december 31. Bene J.).

Történelmi pipák – a kassai Kelet-szlovákiai Múzeum vendégkiállítása (december 1-től, Mohácsi E., Tóbiás T., Gáva L.).

Remekművek VII. Magyar aktivisták: az Antal–Lusztig Gyűjtemény kiállítása (december 1-től, Madár X., Tóbiás T., Megyesi B., Gáva L.).

Kiállítások külső helyszínen

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag! – Hajdúhadház, MH Vay Ádám Kiképző Bázis (március 3. – május 6. Bene J., Mohácsi E., Tóbiás T., Megyesi B.).

Nyíregyházi huszárok lengyel földön az I. világháborúban – Hajdúhadház, MH Vay Ádám Kiképző Bázis (május 7. – május 21. Bene J., Megyesi B.).

A szabadságért harcoltak – Karcag, Nagykunsági Múzeum (május 15. – június 19. Bene J., Megyesi B.).

Nyíregyházi huszárok lengyel földön az I. világháborúban – Debrecen, Kossuth laktanya (május 22. – június 26. Bene J., Megyesi B.).

Szabolcs a hazáért! – Encsencs, Művelődési ház (július 14–19. Bene J.).

A geszterédi aranyzablya – Geszteréd, Művelődési Ház (augusztus 1–31. Istvánovits E., Jakab A.).

Nyíregyházi huszárok lengyel földön az I. világháborúban – Jarosław, Múzeum (január 13. – február 3. Bene J., Megyesi B.).

Nyíregyházi huszárok lengyel földön az I. világháborúban – Leżajsk, Múzeum (február 3. – április 30. Bene J., Megyesi B.).

Magyar huszárok lengyel földön 1944 nyarán – Varsó, Függetlenség Múzeuma (március 10. – december 31. Bene J., Mohácsi E., Megyesi B.).

Istennel a hazáért és szabadságért (II. Rákóczi Ferenc – Magyarország hőse) – Minszk Mazowiec, 7. ulánuszred múzeuma (április 8. – december 31. Bene J.).

Rákóczi nyomában – Jarosław, Szent Benedek apátság (szeptember 11. – december 31. Bene J., Mohácsi E., Megyesi B.).

Kamarakiállítás

- A Magyar Kultúra Napja (január 21. – február 10. Dámné Rácz M., Laskayné Szőlősi K.).
Régészet Napja (május 29. – június 5. Jakab A., Cseppentő Z., Mester A.).
Nyíregyháza szecessziós emlékei (szeptember 19. – október 19. Madár X., Laskayné Szőlősi K., Sipos A.).
A porcsalmai éremlelet (október 20. – december 31. Jakab A., Dankóné Németh E., Havasi D., Pelei Zs., Szmolár E., Takácsné Varga Á.).
1956 emlékezete (október 19. – november 4. Holmár Z.).
„Építjük a nép országát!” – Nyíregyháza, Városháza (február 24. – március 2. Mohácsi E., Tóbiás T., Megyesi B.).
A porcsalmai éremlelet – Nyíregyháza, Városháza (október 16–19. Jakab A., Dankóné Németh E., Havasi D., Pelei Zs., Szmolár E., Takácsné Varga Á.).
A régi idők Városházája – Nyíregyháza, Városháza (október 17. Mohácsi E., Tóbiás T., Megyesi B., valamint az MNL SzSzBML munkatársai).
Új szerzeményeink – Nyíregyháza, Városháza (december 1. Madár X., Laskayné Szőlősi K., Jakab A.).

Sóstói Múzeumfalu

- Ébredj, szántó föld! A rzeszói Regionális Múzeum vendégkiállítása (április 1. – június 18. Nagyné Bősze K.).
„Ahova a király is gyalog jár”. Illemhelyek és éjjeli edények a paraszti és polgári otthonokban (június 23. – július 17. Nagyné Bősze K.).
Elnémult vidéken. Spóner Hajnalka tirpák tanyákról készült fotói (július 11. – szeptember 2. Bodnár Zs., Szabó S.).
A tűz és a föld művészete. Ifj. Fazekas István nádudvari fazekas munkái (augusztus 1. – november 8. Bodnár Zs.).
Torella gyékényvilága. Gyékényből font történetek (augusztus 20. – október 31. Nagyné Bősze K.).

Kiállítások külső helyszínen

- „Régi szokás szerint, menjünk Isten szerint oskolába.” Iskolatörténeti kiállítás a Jósza András Múzeum és a Sóstói Múzeumfalu anyagából – Nyíregyháza, Eötvös Gyakorló Általános iskola és Gimnázium (április 20–27. Bodnár Zs.).
Régi idők háztartási eszközei – a tirpák konyha világa. Válogatás a Jósza András Múzeum és a Sóstói Múzeumfalu gyűjteményéből – Tirpák Fesztivál, Nyíregyháza, Kossuth tér (szeptember 14. Bodnár Zs.).
„Asszony lesz a lányból.” Asszonyi élet a hagyományos paraszti kultúrában – mátészalkai Szatmári Múzeum (november 9. – 2016. január 31. Bodnár Zs.).

Kamarakiállítás

- A református húsvéti asztal (április 3–17. Bodnár Zs.).
A görög katolikus húsvéti asztal (április 3–17. Bodnár Zs.).

Kállay Gyűjtemény

Időszaki kiállítások

„Unokáink leborulnak” (március 18. – december 31. Mohácsi E., Kertész F., Tóbiás T.).

Rejtett kincsek a Kállay Gyűjteményben (június 20. – december 31. Mohácsi E., Kertész F., Tóbiás T., Szikora T.).

Nyíregyháza Jósa András és Krúdy Gyula szemével (június 20. – december 31. Mohácsi E., Gáva L., Varga D.).

A Szent László legenda (szeptember 30. – december 31. Mohácsi E., Kertész F.).

Kiállítások külső helyszínen

Ismeretlen Kállayak – Vasutas Művelődési Ház, Nyíregyháza (január 21. – február 2. Riczu É., Magyar L-né).

Tehetségek 2. – Váci Mihály Kulturális Központ, Nyíregyháza (április 17. – május 8. Szénás S., Balogh J.).

BENE JÁNOS

Jósa András Múzeum

H-4401 Nyíregyháza

Pf. 57

e-mail: magyarhuszar@gmail.com

**Report on the activity of the Jósa András Museum
and its member institutions (Sóstó Village Museum
and Kállay Collection) in 2015**

In 2015, in the operation and management, the leadership of our institution considered its eminent task to use the resources in an economical and effective way. The city museum of county scope should provide local protection of cultural goods on a higher level than the local one, spreading its activity all over the administrative territory of a county. The city museum with county scope is a trustee of state property necessary for attending the activity, managing the collection and national heritage. Our latitude was determined by the headcount and budget frames of the actual year.

Our 2015, budget and subsidies provided for us were not able to fulfil the tasks included in our foundation charter and prescribed by the laws – not even on a basic level.

From April 1st 2015, our permitted headcount was 59 which is very, very few whether we consider it from the point of view of our tasks, or from the aspect of the management of almost one million museum objects, or the basic territory operated by the museum. The budget provided for these goals was also very low. State norm and the self-government's subsidy was enough only for wages and their affixes. Operation expenses were produced by the institution, but it meant a significant risk, because they came mainly from grants, archaeological excavations, entrance fees, sale of publications and payments for renting territories.

Despite of all these dangers, we successfully closed the year 2015. Unfortunately, we still could not improve the material situation of our colleagues and no central intention to arrange salaries can be seen. Almost a decade passed since the last arrangement of wages, so we are greatly indebted to our co-workers.

János BENE

Jósa András Museum
H-4401 Nyíregyháza
Pf. 57
e-mail: magyarhuszar@gmail.com

